

A HUDI20046 Székek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2015

Jelen fenntartási terv az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendeletben foglaltak alapján készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 1525 Budapest, Pf.: 86.
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervező

Baranyai Zsolt
Fehér Balázs
Kendrovszki Boglárka
Schrett Andrea

Vezető szakértők

Vidra Tamás (természetvédelem)
Vincze Tibor (agrár)

Közreműködő szakértők

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Petrányi Gergely
Horváth András

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2015

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	3
1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1.5. Érintett települések	4
1.6. Egyéb védetség kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	12
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	12
3.2. Kezelési javaslatok	12
3.2.1. Élőhelyek kezelése	13
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	34
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	34
3.2.4. Kutatás, monitorozás	36
3.2.5. Mellékletek	38
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ...	40
3.3.1. Agrártámogatások	40
3.3.2. Pályázatok	42
3.3.3. Egyéb	42
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	42
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	42
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	43
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	46

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Székek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (a továbbiakban: kJT)
-------------------------	---

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDI20046
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	3616,3 ha
--------------------------------	-----------

1.4 A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

- Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*
- Síksági pannon löszgyepek (6250)*
- Pannon homoki gyepek (6260)*

1.4.2. Jelölő fajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű fajok:

- kiséfűszű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- ürge (*Spermophilus citellus*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű fajok:

- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- vágó csík (*Cobitis taenia*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

1.5 Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
PEST MEGYE		
Abony	907,3	7,09
Cegléd	2533	10,34

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
Törtel	175,7	2,09

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (a kjTT-vel való átfedés, ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű terület	(HUDI10001)	Abonyi kaszálóerdő különleges madárvédelmi terület	326,72	275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Cigány-szék	39,64*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Ceglédi Nagy-szék	324,81*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Csurgói-dűlő	12,62*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Hódula-dűlő	10,18*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Kara-éri-dűlő	8,70*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Gerece-szék	63,02*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Telelő-part	16,23*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Lenge-nádas	14,87*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	szikes tó	Vízjárás-dűlő	65,02*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti emlék	kunhalom	FÖMI: 6017 Blokazonosító: QJ0M4-4-10 Cegléd közigazgatási területén, a törteli határhoz közel,	1,25*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
helyi jelentőségű védett természeti terület	TT	Abonyi Kaszálóerdő helyi védett természetvédelmi terület	195,81	Abony Város Önkormányzat Képviselő-testületének a Kaszáló erdő védetté nyilvánításáról és

				kezeléséről szóló 17/2013. (V.31.) számú önkormányzati rendelete
országos ökológiai hálózat övezet	MT	magterület	780,23 (21,58%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
országos ökológiai hálózat övezet	OF	ökológiai folyosó	1702,59 (47,08%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
országos ökológiai hálózat övezet	PT	pufferterület	952,31 (26,33%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény

*A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 26. § (3) bekezdés szerinti hatósági határozatok hiányában hozzávetőleges adat.

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Az Abonyi Kaszálóerdő helyi védett természetvédelmi terület kezelési tervét Abony Város Képviselőtestülete az Abony Város Önkormányzat Képviselő-testületének a Kaszáló Erdő védetté nyilvánításáról és kezeléséről szóló 17/2013. (V.31.) számú önkormányzati rendeletben foglalt „C”fejezettel, valamint az ezen rendelet módosításáról szóló 22/2013. (VIII. 5.) önkormányzati rendelettel hagyta jóvá.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Abony Város Önkormányzata képviselő-testületének 11/ 2013. (IV.29.) sz. Önkormányzati Rendelete a Helyi Építési Szabályzatról.
- Cegléd Város Önkormányzata a Város Helyi Építési Szabályzatáról (HÉSZ) szóló 20/2004. (VII. 1.) Ök. rendelete (módosította: a 14/2005. (VI. 2.), a 19/2007. (X. 25.), a 14/2008. (IV. 28.), a 27/2008. (VII. 24.) KT. rendelet, a 28/2008. (VIII. 28.), a 2/2009. (I. 29.), a 9/2009. (III. 26.) KT. rendelet, a 23/2010. (XI. 5.), a 27/2010. (XII. 23.), a 14/2011. (IV. 29.) és a 7/2012. (IV. 26.) önkormányzati rendelet)
Cegléd Város önkormányzatának 81/2012. (IV. 19.) KT. határozata a Településszerkezeti terv módosításáról
- Törtel Község Önkormányzata Képviselő-testületének 12/2013. (X.04.) számú rendelete a Helyi Építési szabályzatról.
Törtel Község Önkormányzat Képviselő-testületének 68./2013. (X. 03.) határozata a településszerkezeti tervről.

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

Az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a Székek Natura 2000 terület a Nagykőrösi Erdőtervezési Körzethez tartozik.

Hatályos körzeti erdőtervek:

- A 812 sz. Ceglédi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (érvényes: 2007. január 1. – 2016. december 31., törzskönyvi száma: 27/2007.)
- A 814 sz. Abonyi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (érvényes: 2008. január 1. – 2017. december 31., törzskönyvi száma: 31/2008.)

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

A terület az I/2. Dél-Pest megyei vadgazdálkodási körzetbe tartozik.

A tervezési területen vadászatra jogosultak:

- Nimród Vadásztársaság (Abony) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 13-577110-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)
- Rákóczi Ferenc Vadásztársaság (Törtel) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-578910-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)
- Nagyszéki Vadásztársaság (Cegléd) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 13-577000-1-3-1 (érvényes: 2007-2017.)

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- A területre vonatkozó halgazdálkodási tervek nincsenek.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 2.10 Zagyva részvízyűjtő alegység, 2010. március; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság (felülvizsgálat várható éve: 2015.)

1.7.7. Egyéb tervek

- A tervezett M8 autópálya keresztezi a kJT területét.

1.7.8. Jogerős engedélyek

- Kaszálási engedélyek, amelyeket a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség adott ki.

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, amelyeket az aktuális állapotra alakítva ismertettünk. Az érintett terület %-os nagyságát a kJTt teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	H	80	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), kistűzű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) A gyakori, vagy természetvédelmi szempontból rossz időpontban végzett kaszálás az élőhelyek fajösszetételét homogenizálja, egyes fajok szaporodását megakadályozza.
A04.03	pásztorokodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	80	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), kistűzű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió, a cserjésedés (legjellemzőbb az ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>) a ceglédi Nagy-széken.). Ezen kívül az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) állomány számára a hosszú fűvű gyepterületek nem alkalmasak élőhelyként.
B01.02	beerdősítés / fásítás idegenhonos fajokkal	L	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*) Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek, valamint az ilyen területekről terjednek az idegenhonos fajok, a környező gyepterületeket is veszélyeztetve.
D02.01	villany- és telefonvezetékek	M	10	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*) Főként a ceglédi Nagy-széket és a Cigány-széket több helyen átszelő magasfeszültségű és 20 kV-os vezetékek okoznak problémát. A karbantartási munkálatok taposással, cserjeirtással,

				nyomvonalváltozás esetén gyepfeltöréssel járnak. A vezetékek a nagyobb testű madarak pusztulását okozzák, tájképi szempontból is kedvezőtlenek.
E01.03	diszperz (tanyasias) emberi jelenlét	L	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*) Külterületi majorok, telepek a teljes területen elszórtan jelen vannak. Az élőhelyek kiterjedése csökken, a jelölő fajokat pedig zavarja.
E03.01	háztartási hulladék	L	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*) Főként az utak és a csatornák mellett jellemző, ahol zsákban lepakolják a szemetet. A hulladék lerakása károsítja az élőhelyeket és fajokat, járulékos hatásként megjelenik a gyomosodás.
F03.01	vadászat	M	100	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*) A taposás (gyepeken terepjárával közlekednek), a vadtakarmány (ocsú) illegális kihelyezése okozta gyomosodás, a madárállomány zavarása, (elsősorban vízivad-vadászat során) okoz problémát.
H02.05	szennyvíz beszivárgás a talajvízbe	H	50	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), mocsári teknős (<i>Emys obricularis</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) A Perjébe, ami keresztül folyik a területen, belefolyik Cegléd alig tisztított szennyvize, valamint 2 állattartó telep (tejelő tehenészet) szennyvize. A beszivárgás miatt a vízhez kötődő élőhelyek és fajok veszélyeztetettek.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	M	100	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Az inváziós fajok (bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>), lepényfa (<i>Gleditsia triacanthos</i>), korai tamariska (<i>Tamarix tetrandra</i>), közönséges ördögcérna (<i>Lycium barbarum</i>) selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>), ezüstkárász (<i>Carassius auratus gibelio</i>), amúrgéb (<i>Perccottus glehni</i>) és kínai razbóra (<i>Pseudorasbora parva</i>)) jelenléte az élőhelyeket teljesen átalakítja,

				leromlásukhoz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek, a halfajok esetén az őshonos fajok szaporodási sikere erősen lecsökken, állományaik visszaszorulnak, akár el is tűnhetnek.
J02.05.02	belvízviszonyok megváltoztatása	H	80	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), kiskécskés aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), mocsári teknős (<i>Emys obricularis</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) A vízvezetés, a vízviszonyok megváltozása a vízhez kötődő élőhelytípusok, illetve fajok területről történő eltűnéséhez vezet.
J03.01	tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	M	30	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) A kiszáradás, vízvezetés, és a belvízviszonyok megváltoztatása miatt a területről a nyílt vizű szikes tavak és a hozzájuk kapcsolódó társulások és fajok egyre inkább eltűnnek. A legeltetés hiánya miatt a rövidfűű gyepek eltűnnek, ezáltal az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) eltűnik.
K01.03	kiszáradás	M	50	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), kiskécskés aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), mocsári teknős (<i>Emys obricularis</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) A kiszáradás hatására megváltozik a sódinamika a talajban, ezáltal csökken a szikesedés, ezen kívül az élőhelyek fajösszetétele átalakul, a vízhez kötődő élőhelyek és fajok eltűnnek a területről.

3. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
D01.02	autópályák, autótutak, fő- és mellékutak	L	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*); A kjTT-t keresztezi az M4-es út (az út hrsz.-a nem része a kjTT-nek). Az élőhelyeket fizikai felszámolja, illetve folyamatos zavarást indukál.

4. táblázat: Kívülről ható veszélyeztető tényezők

Jövőben, potenciális ható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
D01.02	autópályák, autóutak, fő- és mellékutak	L	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530*), Síksági pannon löszgyepek (6250*); Az M8 autópálya tervezett útvonala keresztezi a kJT területét. Az élőhelyeket fizikai felszámolja, illetve folyamatos zavarást indukál.
J02.02	hordalékkotrás	L	5	Mocsári teknős (<i>Emys obricularis</i>) vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>) és réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>); A potenciális kotrás során a vízínövényzet elpusztul, az ott élő állatfajokat zavarja, az egyedek elpusztulhatnak, a vízáramlási viszonyok megváltoznak. A kotrásból származó iszap lerakása a part menti élőhelyeket megszünteti, károsítja és a felszínre kihelyezett iszap a gyomfajok és az inváziós fajok terjedésének teret nyit.

5. táblázat: Jövőben ható, potenciális veszélyeztető tényezők

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés:

A terület elsődleges és stratégiai jellegű rendeltetése, hogy megőrizze a valamikor általánosságban jellemző társulások mára fragmentálódva megmaradt elemeit, az ott található jelölő növény- és állatfajokat, valamint azok élőhelyeit.

Célkitűzés:

A területen cél az alföldi szikes élőhelytípusok (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*), valamint az egyéb alföldi gyeptípusok (Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*) és az ahhoz kötődő fajkészlet minél nagyobb változatosságú megőrzése.

- A vízhez kötődő élőhelytípusok megőrzésének eszköze a vízellátottság aktív javítása és a belső fragmentáltság felszámolása. A jelölő faj kifestéskű aszat (*Cirsium brachycephalum*) és mocsári teknős (*Emys orbicularis*), illetve a jelölőnek javasolt vágó csík (*Cobitis taenia*), réti csík (*Misgurnus fossilis*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) megőrzése érdekében a vízellátás szabályozása, biztosítása szintén elengedhetetlen.
- A természetvédelmi kezelés a területen szétválaszthatatlanul fonódik össze a fenntartható tájhasználattal (elsősorban a gyepgazdálkodással), amely az értékes élőhelyek mintázatának stabilizálását is jelenti.
- A kaszálási/legeltetési rendszer kialakítása a túlhasználat, illetve az alulhasználat megszüntetése érdekében szükséges. A megfelelő használat a jelölő faj kifestéskű aszat (*Cirsium brachycephalum*) és a jelölőnek javasolt nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) fennmaradása és populációjának növekedése érdekében szintén kulcsfontosságú.
- Az inváziós idegenhonos fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcerma (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), amúrgéb (*Perccottus glehni*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) terjedésének megállítása, lehetőség szerint minél teljesebb körű eltávolítása a jelölő élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél.
- Mivel a terület egy részét érinti az Abonyi kaszálóerdő különleges madárvédelmi terület (HUDI10001), valamint a szikes tavak is jelentős madárelőhelyek, a fenntartási tervben foglaltak a területet látogató, illetve ott élő madárfajok (kiemelten a kék vércse (*Falco tinnunculus*)) fennmaradását, védelmét is szolgálják.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak

kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

Az alábbi előírások a Székek Natura 2000 terület országos jelentőségű védett természeti területet nem érintő részeire ajánlásként vonatkoznak, azonban az országos jelentőségű védett természeti területeken (ex lege védett szikes tavak) a hatósági eljárások során egyéb jogszabályok alapján érvényesíteni kell azokat.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint a kritikus pontok beazonosítása.

Ezután következik az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezeléseket betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek. A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a jelenlegi és várható jövőbeni gazdálkodási lehetőségeket.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok

A területen a vizes élőhelyek fenntartásához, fejlesztéséhez kapcsolódó, a természetvédelmi kezelésekhöz tartozó, valamint a terület bemutatását szolgáló beruházások támogatandók. Ilyen beruházások lehetnek:

- természetvédelmi célú vízgazdálkodás lehetőségeinek kialakítása, árasztásos vízpótlás megvalósítása érdekében a meglévő árokrendszerek, zsilipek felülvizsgálata,
- a Natura 2000 területen húzódó 20 kV-os távvezetékek keresztartóinak szigetelése, szükség esetén földkábelre cserélése a madárpusztulások megakadályozása érdekében,
- oktatási- és bemutatóhelyek létesítése.

A gazdálkodáshoz nem köthető, valamint a Natura 2000 terület fenntartásához, fejlesztéséhez, bemutatásához nem szükséges beruházások kerülendők – különösen a területen jellemző következő tevékenységek: 20kV-os és 0,4 kV-os légvezetékek építése, mezőgazdasági földutak burkolt úttá történő kialakítása.

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok közül a szántóterületek visszagyepesítésére, valamint az idegenhonos erdőállományok őshonos fafajúvá történő szerkezetátalakítására vonatkozó javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.

Kezelési egységek

A tervekészítés során a teljes kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre vonatkozó ÁNÉR alapú élőhelytérkép készült. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok, valamint a reális hasznosítási lehetőségek alapján az alábbi kezelési egységeket határoltuk le:

1. KE1: Híjarasok
2. KE2: Nádasok
3. KE3: Kaszálással és legeltetéssel hasznosítható területek
4. KE4: Kizárólag legeltetésre javasolt területek
5. KE5: Fasorok, cserje- és erdősávok
6. KE6: Idegenhonos és tájidegen fafajok dominálta erdők
7. KE7: Szántók, kertek, gyümölcsösök
8. KE8: Erősen leromlott és beépített élőhelyek
9. KE9: Természetes álló- és folyóvizek
10. KE10: Halastavak

1. Kezelési egység meghatározása:

KE1: Híjarasok

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a csatornáknban és ceglédi Nagy-széken és Cigány-széken, illetve Cegléd és Törtel közigazgatási határán, a Kara-éri dűlő szikes tóban található, sokszor nyár végére kiszáradó, nyílt vizű, illetve híjaras állományok.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: B1a –Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
B6 – Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
- Natura 2000 élőhelytípus: - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A kezelési egységben minden gazdálkodási mód kerülendő (a nádaratás is), beavatkozás csak esetleges természetvédelmi kezelés részeként történhet.

Vadgazdálkodás:

Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell. A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízelvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet, valamint a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a

folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

V67	A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos.
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

6. táblázat: A KEI kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos halfajok (ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), amúrgéb (*Perccottus glehni*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése szükséges.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos, inváziós halfajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a jelölő halfajok megőrzése érdekében fontos cél, mivel az idegenhonos fajok elterjedése a kompetíció miatt a jelölő fajok állományainak visszaszorulását, esetlegesen eltűnésüket okozhatja. Egyéb kezelés ezen önfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges, a jelölő mocsári teknős (*Emys obricularis*), illetve a jelölőnek javasolt vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vágó csík (*Cobitis taenia*) és réti csík (*Misgurnus fossilis*) populációk érintetlen „magterületeként” szolgálhat a terület.

2. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE2: Nádasok

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe kisebb nádas foltok tartoznak, amelyek mindegyik területegységen előfordulnak.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: B1a – Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
B6 – Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
- Natura 2000 élőhelytípus: - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezeket a területeket nádaratással lehet kezelni, de a nád között fészkelő madárfajok védelme érdekében legalább 20% 5 évesnél idősebb nádoltot (lehetőleg minimum 1 ha-os kiterjedésben) mindig javasolt meghagyni. Amennyiben inváziós fajok is megjelennek, azok eltávolítása szükséges.

- A nádasok melletti gyepterületeken náddepó kialakítása csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez különösen a kezelési egység környezetében található jelölő és jelölőnek javasolt élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót azonban nem javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő jelölő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízelvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok**a) Kötelezően betartandó előírások:**

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet, valamint a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

V47	December 15. és február 15. között lehet nádaratást folytatni, a mindenkori időjárási és talaviszonyok figyelembe vételével.
V50	A nádas minimum 20-30%-át nem szabad learatni.
V53	A hagyásfoltot 5 évig fenn kell tartani, az 5. évben aratása kötelező, és a következő hagyásfoltot eltérő helyen kell kialakítani. <i>Megjegyzés: Az avas nádoltok fennhagyása az 5. éven túl is lehetséges, természetvédelmi szempontból kedvező.</i>
V59	A nádaratást végzőnek, a nád aratásához, a rendelkezésére álló nádvágó gépek közül mindig a talaj és hidrológiai adottságainak megfelelő gépet kell használni.
V60	A nádaratás során természetes, gyorsan lebomló anyagokból készített kötöző anyagot köteles használni.
V61	A nádszegély kontrollált égetését az illetékes hatóság engedélyével december 1. és február 15. között kell elvégezni, a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetve és annak felügyeletével.
V63	Élőhely-rekonstrukció.
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

7. táblázat: A KE2 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos halfajok (ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), amúrgéb (*Perccottus glehni*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése is szükséges.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a jelölő élőhely (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*) fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a környező jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. Egyéb kezelés ezen önfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges, a jelölő mocsári teknős (*Emys obricularis*), illetve a jelölőnek javasolt vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vágó csík (*Cobitis taenia*) és réti csík (*Misgurnus fossilis*) populációk érintetlen „magterületeként” szolgálhat a terület. Az avas nádfoltok 5 éven túli meghagyása az idős nádasban fészkelő madárfajok (vörös gém (*Ardea purpurea*), bölömbika (*Botaurus stellaris*)) szempontjából kedvező. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

3. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE3: Kaszálással és legeltetéssel hasznosítható területek

Kezelési egység meghatározása:

A területen elszórtan több, nagyobb kiterjedésű gyepes terület tartozik ebbe a kezelési egységbe (Lichter, a ceglédi Cigány-szék és Nagy-szék környéke, illetve a Botond-dűlő gyepi).

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: B5 – Nem zsombékoló magassásrétek
B6 – Zsiókás, kötő kákás és nádas szikes vizű mocsarak
F1a – Ürmöspuszták
F1b – Cickórós puszták
F2 – Szikes rétek
F4 – Üde mézpázsitos szikfokok
F5 – Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete
H5a – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
OB – Jellegtelen üde gyepesek
OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepesek
- Natura 2000 élőhelytípus: - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*
- Síksági pannon löszgyepek (6250)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó élőhelyeken kaszálás és legeltetés egyaránt ajánlott kezelési mód. A nedvesebb élőhelytípusok (B5, F1a, F1b, F2, F4, F5, OB ÁNÉR-kóddal jelölve – ld. 2. sz. melléklet), valamint a löszgyepek (H5a) esetén nyár közepi (június 20. utáni) kaszálás javasolt, amelyet később a száradással párhuzamosan legeltetés válthat fel. Az üde gyepeseken csapadékosabb évben kizárólag legeltetés javasolt július 15. után. A szárazabb típusok (OC) akár egész évben alkalmasak legeltetésre – szükség esetén tisztító kaszálással kiegészítve. A löszgyepeken (H5a ÁNÉR-kóddal jelölve) alacsony állatlétszám alkalmazása javasolt. Az F5

élőhelytípusba tartozó foltokat minden esetben kaszálatlanul kell hagyni, csak legeltetéssel hasznosíthatók. Mivel nagyon kicsi foltokról van szó, önálló, gazdaságos hasznosításuk nem lehetséges. A B6-kódú területek kaszálása alapvetően szintén nem javasolható a homogenizálódás miatt, de mivel a kezelési egységbe eső nagyon kicsi foltokról van szó, ezért azokat nem érdemes külön kezelni a környezetüktől.

Téli legeltetés csak január 31-ig javasolt a kora tavaszi védett és fokozottan védett növény- és állatfajok (a tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*), valamint a korán fészkelő madárfajok: bíbic (*Vanellus vanellus*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), nagy goda (*Limosa limosa*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)) védelme érdekében.

A kaszálás során kiemelt figyelmet kell fordítani a búvósávok, kaszálatlan területek megtartására, mivel a területen a jelölő faj kistűzke (*Cirsium brachycephalum*) és a jelölőnek javasolt nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) fennmaradását alapvetően befolyásolja a kaszálás időpontja. A terület rovar- és apróvad-világa érdekében szintén szükséges a búvósávok, kaszálatlan területek megtartása. A búvósávok, kaszálatlan területek legkorábban október 1-jétől hasznosíthatók, de javasolt inkább egész évben fennhagyni azokat.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez különösen a kezelési egységben található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyak létrehozását kerülni kell.
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Natura 2000 gyepterületek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.

GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY17	Cserjeirtás nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás. <i>Megjegyzés: Az F5 és B6 élőhelybe tartozó foltokat minden esetben kaszátlanul kell hagyni, csak legeltetéssel hasznosíthatók.</i>
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtnan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábön állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY41	Legeltetési sűrűség 0,2-1,0 állategység/ha.
GY45	A legeltetés április 24. és október 31. között lehetséges.
GY54	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 20-ha-nál.
GY57	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.
GY58	Inváziós növényekkel fertőzött gyepeken csak a mentesítést követően lehet legeltetni.
GY61	A gyepen legelésbiztosított terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át.
GY64	Kaszáló sarjülegeltetését a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY73	Kaszálás június 30. után lehetséges.
GY80	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárzúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani. <i>Megjegyzés: Az F5 és B6 élőhelybe tartozó foltokat minden esetben kaszátlanul kell hagyni, csak legeltetéssel hasznosíthatók.</i>
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.
GY102	A kaszálás során az inváziós fajokat nem tartalmazó szegély élőhelyek a kaszátlan területbe bele tartozhatnak.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területéről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.

GY112	Tisztító kaszálás, szárzúzás szeptember 1. után kezdhető meg, amely alól kivételt képez július 15-ei dátummal az inváziós növényfajok konkrét állományait érintő kaszálás és szárzúzás.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

8. táblázat: A KE3 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcerma (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzése érdekében. A meghatározott legelő állategység, valamint a megfelelő időintervallumban, a gyepek talajának száradása után végzett legeltetés, illetve kaszálás biztosítja a gyepek megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túlhasznosítást kizárja. Az inváziós fajok terjedése a jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. A jelölő élőhely kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A javasolt kezelések a jelölő faj kifestésként aszat (*Cirsium brachycephalum*) és a jelölőnek javasolt nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) állományának fennmaradását is biztosítják. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

4. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE4: Kizárólag legeltetésre javasolt területek

Kezelési egység meghatározása:

A területen elszórtan több, nagyobb kiterjedésű gyepes terület tartozik ebbe a kezelési egységbe (a törteli Vízjárás-dűlő környéke, az abonyi Gerece-szék és Cegléd közigazgatási területén a 4-es út két oldalán lévő padkás szikesek).

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNER-kód: B5 – Nem zsombékoló magassárrétek
 - F1a – Ürmöspuszták
 - F1b – Cickóros puszták
 - F2 – Szikes rétek
 - F4 – Üde mézspázsitos szikfokok
 - F5 – Padkás szikesek, szikes tavak iszap- és vakszik növényzete
 - H5a – Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek
 - OB – Jellegtelen üde gyepek
 - OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- Natura 2000 élőhelytípus:
 - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*
 - Síksági pannon löszgyepek (6250)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A kezelési egységhez tartozó élőhelytípusok területe legeltetéssel hasznosítható. Kaszálással történő hasznosításuk nem javasolt. A fenti kezelési egységhez tartozó élőhelytípusok közül egyesek a kaszálás hatására homogenizálódnak, egysíkúvá válnak. Ezen élőhelyek változatosságát legeltetéssel lehet fenntartani. A kezelési egységbe tartozó élőhelytípusok másik csoportja kaszálásra kifejezetten nem alkalmas, ezen élőhelyeken július 15. előtt nem javasolt a legeltetés, F5 élőhelytípus esetében január 31-től április 23-ig a legeltetés nem javasolt.

Téli legeltetés csak január 31-ig javasolt a kora tavaszi védett és fokozottan védett növény- és állatfajok (a tarka sáfrány (*Crocus reticulatus*), valamint a korán fészkelő madárfajok: bíbic (*Vanellus vanellus*), piroslábú cankó (*Tringa totanus*), nagy goda (*Limosa limosa*), sárszalonna (*Gallinago gallinago*), mezei pacsirta (*Alauda arvensis*)) védelme érdekében.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez különösen a kezelési egységben található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízvezetés nem javasolt.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok*a) Kötelezően betartandó előírások:

Natura 2000 gyepterületek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY09	Fogasolás nem megengedett.
GY10	Tárcsázás nem megengedett.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY13	Kiszántás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY17	Cserjeirtás nem megengedett.
GY18	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet.
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábön állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 állategység/ha.
GY61	A gyepon legeléskizárt terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 20%-át.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.
GY70	Legeltethető állatfajok: lófélék (ló, szamár).
GY116	A területen trágyadeponia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
V08	Nyílt vízfelületek kialakítása legeltetési állattartás segítségével.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:

	<ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóccseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

9. táblázat: A KE4 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírás-javaslatok betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)* és Síksági pannon löszgyepek (6250)*) fennmaradása, illetve kiterjedésük megőrzése érdekében. A meghatározott legelő állategység biztosítja a gyepek megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túllegeltetést kizárja. Az ideális kezelés a legeltetés, szükség esetén őszi tisztító kaszálással kombinálva. Az inváziós fajok terjedése a jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. A megfelelő intenzitású legeltetés biztosítja a jelölő faj ürge (*Spermophilus citellus*) populációjának fennmaradását. A jelölő élőhely kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

5. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE5: Fasorok, cserje- és erdősávok

Kezelési egység meghatározása:

A területen elszórtan, kis kiterjedésben megtalálható facsoportok, erdősávok tartoznak ebbe a kezelési egységbe. Üzemtervezett erdőterület is található a kezelési egységben: Cegléd 19/A, illetve a 4-es út mentén Cegléd 119/A.

Ezen állományok természetvédelmi értéke főként abban rejlik, hogy a területet látogató, ott élő ragadozó madárfajok számára figyelőhelyként, illetve fészekrakó-helyként szolgálnak.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
RA – Őshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A kezelési egységbe tartozó állományok kezelést nem igényelnek, azonban a nem őshonos cserje- és faegyedek szomszédos területekre történő esetleges áttérjedését meg kell akadályozni. Az idegenhonos fajok egyszerre, gyorsan történő, teljes eltávolítása nem nagyon javasolt, mivel ezek a fasorok különben eltűnnek és a természetmegőrzési területtel átfedő madárvédelmi terület jelölő fajai közül a kék vércse (*Falco vespertinus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kis örgébics (*Lanius minor*) fészkelési lehetőségei megszűnnek. Ezért a fokozatos őshonosra történő cserélés javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, szótot csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok*a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X. 8.) Kormányrendelet betartása kötelező.

Natura 2000 erdők esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, illetve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

Irányadó a 812 sz. Ceglédi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (törzskönyvi száma: 27/2007.) és a 814 sz. Abonyi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (törzskönyvi száma: 31/2008.).

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

E06	Idegenhonos fajok telepítésének mellőzése.
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típusal..
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

10. táblázat: A KE5 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyfejlesztés és élőhelyrekonstrukciós javaslatok

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a kezelési egységbe tartozó területeken az idegenhonos fajok fokozatos őshonosra történő cseréje javasolt, természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyekkel érintkező részeken.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az idegenhonos állományok őshonosra történő cseréje, illetve a jelenlegi állományok terjedésének megállítása érdekében javasolt kezelések elsősorban a környező jelölő élőhely (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*) megőrzését célozzák. A lépcsőkben, fokozatosan elvégzett csere biztosítja, hogy az egyben a Madárvédelmi Irányelv szerint kijelölt területen rendszeresen fészkelő, illetve azt táplálkozó-helyként használó madárfajok (kék vércse (*Falco vespertinus*), szalakóta (*Coracias garrulus*), kis őrgébics (*Lanius minor*)) folyamatosan találjanak figyelő-, illetve fészekrakó-helyet.

6. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE6: Idegenhonos és tájidegen fajok dominálta erdők

Kezelési egység meghatározása:

A területen egyetlen összefüggőbb állomány található, az Abonyi kaszálóerdő, egyébként elszórtan, kisebb foltokban előforduló erdőfoltok tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

Az érintett helyrajzi számok/ üzemtervezett erdőrészek a következők:

- a 4-es és 401-es út csomópontjától keletre Cegléd 20/B és Cegléd 20/C;
- az Abonyi kaszálóerdő (HUDI10001) különleges madárvédelmi terület területén az Abony 0141-0142 hrsz.-ú ingatlanokon elhelyezkedő Abony 34/A, Abony 34/B, Abony 34/TN erdőrészek, valamint az Abony 0143, 0147/2 hrsz.-ú ingatlanok, amelyeken erdőtervezett faállomány nem található.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: S1 – Ültetett akácok
S3 – Egyéb tájidegen lombos erdők
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezen állományok esetében a távlati célkitűzés az idegenhonos fajok eltávolítása, őshonos fajokkal történő felújítás, majd a természetkímélő erdőgazdálkodás, természetszerű erdő kialakítása. A későbbiekben csak az esetlegesen újra megjelenő idegenhonos fajok eltávolítása

javasolt. Ütemezés szerint a természetszerű erdőkkel érintkező, valamint a gyepeket veszélyeztető állományokkal javasolt kezdeni az átalakítást.

Erdőgazdálkodás:

- A sikertelenül fásított állományok további fásítása nem javasolt.
- A véghasználati területeken elszórtan legalább 5%-nyi hagyásfa-csoport megtartandó (terület-, vagy a törzsarányosan), a cserjeszint egyidejű megkímélésével. Kihelyezett mesterséges fészekodút, költőládát tartó fát kivágni tilos.
- A védett és fokozottan védett madarak (szalakóta (*Coracias garrulus*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*)) fészket tartó fákat véghasználat során megtartani szükséges. Az Abony 34/A, Abony 34/B és Abony 34/C erdőrészletben meg kell őrizni a kék vércse (*Falco vespertinus*) számára zavartalan fészkelőhelyet biztosító vetési varjú (*Corvus fugilegus*) fészkelepet.
- Fakitermelés csak vegetációs időn kívül végezhető. Az madárfajok védelme érdekében február és szeptember között a kékvércse fészkek 200 méteres körzetében teljes zavartalanságot szükséges biztosítani.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

Az Abonyi kaszálóerdőt alkotó – elsősorban akácból álló – idegenhonos faállomány vetési varjú (*Corvus fugilegus*), valamint a vetési varjú elhagyott fészkeit birtokba vevő kék vércse (*Falco vespertinus*) költőterülete. A terület teljes körű kíméletet igényel.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Natura 2000 erdők esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, illetve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

Irányadó a 812 sz. Ceglédi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (törzskönyvi száma: 27/2007.) és a 814 sz. Abonyi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (törzskönyvi száma: 31/2008.).

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E10	Meghatározott erdőrészletekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása az inváziós növényfajok eltávolítására vonatkozó tevékenység kivételével. <i>Megjegyzés: Az előírás az Abonyi Kaszálóerdő területére vonatkozik.</i>
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E20	Fokozottan védett jelölő madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E46	Fakitermelés augusztus 15. és december 15. között. <i>Megjegyzés: Fokozottan védett madárfaj fészkeinek körzetében.</i>

E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fajokkal, illetve faállomány típusal.
E67	Az idegenhonos és tájidegen fajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújításának elhagyása, azok más művelési ágban (pl. gyep) történő hasznosítása.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
VA01	Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

11. táblázat: A KE6 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyekkel érintkező erdőrészletekben.

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosíthatják a környező Natura jelölő gyepek élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)* és Síksági pannon löszgyepek (6250)*) fennmaradását. Az extenzív erdőgazdálkodás, vagy a be nem avatkozás megfelelő élőhelyek kialakulását (holt/elhaló fák) biztosítja. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

7. Kezelési egység kódja, neve:

KE7: Szántók, kertek, gyümölcsösök

Kezelési egység meghatározása:

A területen elszórtan, mindenhol, viszonylag nagy kiterjedésben megtalálható, zömében egyéves szántóföldi kultúrák, illetve parlagterületek tartoznak ebbe a kezelési egységbe.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák
T6 – Extenzív szántók
T10 – Fialat parlag és ugar
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A távlati cél ezen szántóterületek visszagyepesítése, azonban ez reálisan nagyon nehezen megvalósítható. Amennyiben a visszagyepesítés nem kivitelezhető, a kisparcellás művelés javasolt, diverz fajösszetétellel. Ha ez sem megoldható, akkor célszerű az egyéves kultúrák helyett évelőket ültetni, extenzív gazdálkodást folytatni. A rövidtávú cél az, hogy a vegyszerek és egyéb kemikáliák használata csökkenjen. Erdősítés és fásítás nem javasolt.

- A területet rendszeresen látogató, fokozottan védett ragadozó madárfajok (pl. kék vércse (*Falco vespertinus*)) védelme érdekében rágcsálóirtó szerek alkalmazása nem javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyepek jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, szózt a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés után javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok*a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásai kötelezőek. A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység szántóföldi élőhelytípusaira nincsenek. Az esetleges élőhelyrekonstrukció keretében helyreállítható gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani. A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

SZ01	Napnyugtától napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ36	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 170 kg/ha/év mértéket.
SZ43	Fás szárú és lágú szárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ44	Fóliasátras és üvegházhasználatos termesztés tilos.
SZ45	Öntözés tilos.
SZ46	Melioráció tilos.
SZ48	Drénezés tilos.
SZ49	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.

SZ51	Szántó vizes élőhelyé alakítása spontán gyepesedéssel.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
SZ59	A talaj maximum 40 cm mély beszántása, illetve erős gyomosodás esetén a talaj felső 5 cm-ének eltávolítása csak az első magvetést megelőzően, a program első évében történhet; kivételt képez, ha a terület selyemkóróval fertőzött, mert akkor tilos szántani.
SZ60	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ63	Tájjidegen fűmagkeverékekkel történő vetés tilos.
SZ64	A telepítést követő évtől legalább évi egyszeri kaszálás, illetve kíméletes, pásztoroló legeltetés szükséges.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.
VA01	Szóró, szóó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. <i>Megjegyzés: Az SZ74-es előírás-javaslat alkalmazása esetén</i>

12. táblázat: A KE7 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a szántóterületek visszagyepesítése természetvédelmi szempontból támogatandó. A visszagyepesítést javasolt a zárványként, gyepterületek között kialakított szántókkal kezdeni.

- Visszagyepesítéskor javasolt a szénaráhordás módszerét alkalmazni: a környéken, termésérés előtt pár nappal gyűjtött szénát a gyepesítendő területre rá kell hordani. A megérő és kipergő magvak csírázni tudnak, a területen maradó széna pedig árnyékoló hatása révén véd a gyomosodástól.
- Mezővédő erdősávok telepítése javasolt.

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

A különböző vegyszerhasználati korlátozás-javaslatok a környező jelölő élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)* és Síksági pannon löszgyepek (6250)*) védelmében fontosak, ugyanis a bemosódó műtrágyák, illetve vegyszerek károsítják a gyepeket, gyomosodás indul meg, illetve ezáltal könnyebben megtelepednek az inváziós növényfajok. Az előírás-javaslatok másik csoportja rekonstrukciós jellegű: ott, ahol nem kiemelkedően gazdaságos a mezőgazdasági termelés, a gyepterület növelése érdekében és idővel, hosszú távon a jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése érdekében javasoljuk a szántók visszagyepesítését. Hosszú távon a kjTT-n található szántóterületek visszagyepesítése az egykor ott feltehetően megtalálható jelölő élőhelyek újbóli megjelenését segíti elő. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen javasolt.

8. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE8: Erősen leromlott és beépített élőhelyek

Kezelési egység meghatározása:

A kezelési egységbe a területen elszórtan, mindenhol, kisebb foltokban megtalálható egykori, vagy jelenleg is működő tanyák, állattartó telepek, valamint az úthálózat tartozik.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNER-kód: U4 – Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók
U10 – Tanyák, családi gazdaságok
U11 – Út- és vasúthálózat
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ebben a kezelési egységben reális cél a fenti élőhelyek további kiterjedésének megakadályozása. A terület egységeken csak olyan funkciók és létesítmények elhelyezését javasoljuk, amelyek a szomszédos élőhelyek és az azokon található értékes fajok fennmaradását nem veszélyeztetik.

Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának természetvédelmi kárt nem okozó szinten tartása. Ez különösen a kezelési egység környezetében található gyepek jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (az szántóterületeken táplálkozó, valamint onnan a környező gyepekre is táplálkozni járó vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).

Vadföldeket nem javasolt kialakítani. Vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok*a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a kezelési egységre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.

<ul style="list-style-type: none"> • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
--

13. táblázat: A KE8 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok eltávolítása segít megőrizni a szomszédos Natura 2000 jelölő élőhelyeket (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)* és Síksági pannon löszgyepek (6250)*).

9. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE9: Természetes állóvizek

Kezelési egység meghatározása:

A területen kis kiterjedésben, elszórtan megtalálható vízállások, állandó tavak tartoznak ide.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: U9 – Állóvizek
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A kezelési egységben minden gazdálkodási mód kerülendő (a nádaratás is), beavatkozás csak esetleges természetvédelmi kezelés részeként történhet.

Vadgazdálkodás:

- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a kezelési egységre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

V25	Horgászvízként és halastóként hasznosítani tilos.
V67	A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos.
VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.

14. táblázat: A KE9 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögceérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos halfajok (ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), amúrgéb (*Perccottus glehni*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése is szükséges.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhely (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*) fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél, mivel az inváziós fajok terjedése a környező jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. Egyéb kezelés ezen önfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges, a jelölő mocsári teknős (*Emys obricularis*), illetve a jelölőnek javasolt vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vágó csík (*Cobitis taenia*) és réti csík (*Misgurnus fossilis*) populációk érintetlen „magterületeként” szolgálhat a terület. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

10. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE10: Halastavak

Kezelési egység meghatározása:

Abony közigazgatási területén, a régi 4-es út melletti halastó tarozik ebbe a kezelési egységbe.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: U9m – Állóvizek
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Mederből az iszapkotrást olyan módon javasolt végezni, hogy az a jelölő faj mocsári teknős (*Emys orbicularis*) fennmaradását ne veszélyeztesse. A vízínövényzet eltávolítása is tilos. Halastavak esetében javasolt a nádas szegélyek biztosítása. A jelenleg már benádasodott tavat nem javasolt újra kimélyíteni, ha mégis volna erre szándék, akkor javasolt a mozaikos szerkezet kialakítása. Amennyiben fokozottan védett madárfaj (pl. haris (*Crex crex*)) fészkelése, vagy géntelep kialakulása észlelt a területen, annak megóvása szükséges.

A területen az extenzív horgászati tevékenység fenntartása javasolt, a bevetés lehetőség szerinti korlátozásával.

Vadgazdálkodás:

- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A halastavak mindenkori vízszintjét szükséges úgy megállapítani, hogy az a Madárvédelmi Irányelv alapján jelölő madárfajok állományait ne károsítsa.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok*a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a kezelési egységre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

V15	Nyílt vízfelületek kotrása nem engedélyezhető.
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
V26	A területen élő és táplálkozó madarak riasztása csak korlátozottan végezhető, (15%-os idő és 20%-os területi korlát), ezt a kötelezően elkészítendő madárriasztási tervben konkrétan is meg kell jeleníteni. A területi korlátozás (20%) tőegységként értendő.
V34	A tavasszal szárazon álló tavakat július 15-ig nem lehet feltölteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

15. táblázat: A KE10 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) állományának eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos halfajok (ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*), amúrgéb (*Perccottus glehni*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése is szükséges.

Kezelési javaslatok indoklása:

A vízfelületek megtartása és a meszezés mellőzése, az extenzív halastavi használat a közösségi jelentőségű, a jelölő mocsári teknős (*Emys orbicularis*), illetve a jelölőnek javasolt vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vágó csík (*Cobitis taenia*) és réti csík (*Misgurnus fossilis*) fennmaradása érdekében szükséges.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

- A megfelelő vízviszatartó műtárgyak elhelyezése, valamint az egykor csatornaszerűen átalakított medrek újbóli meandereztetése kulcsfontosságú a terület vízellátottsága szempontjából. Erre vonatkozó javaslatokat a KE1: Hínarasok, KE2: Nádasok és KE9: Természetes álló- és folyóvizek kezelési egységekhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- Az idegenhonos erdőállományok, facsoportok őshonosra történő lecserélése a jelölő élőhelyek veszélyeztetését csökkenti. Erre vonatkozó javaslatokat KE5: Fazorok, cserje- és erdősávok és KE6: Idegenhonos és tájidegen fajok dominálta erdők kezelési egységekhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- A kjTT-n található szántóterületek visszagyepesítése hosszútávú cél, azonban gazdálkodói szándék és hozzárendelt támogatás nélkül nem megvalósítható. A szántóterületek visszagyepesítése a jelölő gyepes élőhelyek arányát növelheti. Szántók visszagyepesítésére vonatkozó előírás-javaslatokat a KE7: Szántók, kertek, gyümölcsösök kezelési egység előírás-javaslatai tartalmazzák.
- A területen minden kezelési egységről javasolt az inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), lepényfa (*Gleditsia triacanthos*), korai tamariska (*Tamarix tetrandra*), közönséges ördögcérna (*Lycium barbarum*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), ezüstkárász (*Carassius auratus gibelio*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*) eltávolítása. Inváziós fajok eltávolítására vonatkozó javaslatokat a KE1: Hínarasok, KE2: Nádasok, KE3: Kaszálással és legeltetéssel hasznosítható területek, KE4: Kizárólag legeltetésre javasolt területek, KE5: Fazorok, cserje- és erdősávok. KE6: Idegenhonos és tájidegen fajok dominálta erdők, KE7: Szántók, kertek, gyümölcsösök, KE8: Erősen leromlott és beépített élőhelyek, KE9: Természetes álló- és folyóvizek és KE10: Halastavak kezelési egységekhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló védett és közösségi jelentőségű fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. Ennél fogva a kezelési egységekre vonatkozó előírás-javaslatok révén az itt előforduló védett és közösségi jelentőségű fajok fennmaradása biztosított. Ennek megfelelően ebben a fejezetben csak a valóban külön fajvédelmi intézkedéseket igénylő fajokat ismertetjük.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A fajt érintő legfontosabb veszélyeztető tényező a nedves élőhelyeken történő antropogén beavatkozás, amely a terület vízháztartási viszonyainak megváltozásával jár. Ilyenek: a lecsapolás, elárasztás. A gyepterületek beszántása, illetve az inváziós növények terjedése, elsősorban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója ugyancsak komoly veszélyeztető tényező. Azonban a faj expanziós képessége (egy-egy nőstény olyan nagy területet jár be, hogy gyakorlatilag mindig talál olyan élőhelyet, amely megfelelő a túlélésre) segíti fennmaradását. További fontos veszélyeztető tényező a rossz időben végzett kaszálás és a túllegeltetés is.

A vízháztartási viszonyok drasztikus megváltoztatása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg, kiszáradással olyan szukcessziós folyamatok erősödhetnek fel (pl. cserjésedés), mely a populációk eltűnéséhez vezethet. Összességében elmondható, hogy a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) egy mérsékelt higrofil (inkább mezofil) állat, amely oligofág és a limitáló tényezője valószínűleg a tápnövény rendelkezésre állása. Hernyójának tápnövényei különböző lóromfajok, elsősorban a fodros lórom (*Rumex crispus*), a tavi lórom (*Rumex hydrolapathum*), vagy ritkábban a

vízi lórom (*Rumex aquaticus*). Hazánkban vízfolyások és állóvizek mentén, mocsaras területeken, magaskórosokban, nedves és üde réteken, akár ruderalis gyomtársulásokban is sokhelyütt megtalálható fajok.

A nagy tűzlepke védelme érdekében szükséges a gyepterületek élőhelykímélő kezelése, különös tekintettel az üde és mérsékelt nedves gyepekre, sík- és hegyvidéki kaszálórétekre. A nagy tűzlepke élőhelyeit javasolt kaszálással, vagy extenzív legeltetéssel hasznosítani, az üde, nagyobb produktumú kaszálóréteken évi kétszeri, míg a soványabb, gyengébb minőségű gyepeken egyszeri kaszálással. A kétszer kaszált területeken az első kaszálást lehetőleg május 31-e előtt, de legkésőbb június 15-ig végezzék el, míg a második kaszálást augusztus második felére vagy szeptemberre időzítsék. A kaszálások során a nagy tűzlepke tápnövényeinek védelme és az imágók nektárforrásának biztosítása érdekében mindenképpen szükséges kaszátlan sávok (ún. búvósávok) vagy foltok meghagyása, amelyek az egyes kaszált parcellák területének minimum 5% de maximum 15%-át fedjék le. A kaszátlan sávok szélessége a szegélyhatás csökkentése érdekében mindig haladja meg a két métert, kaszátlan foltok fennhagyása esetén pedig területenként legalább két foltot célszerű fennhagyni. A gyomosodás elkerülése érdekében a kaszátlan sávokat-foltokat évente más területen kell kijelölni. A búvósávokat, kaszátlan foltokat az évente egyszer kaszált gyepeken is meg kell hagyni, ugyanis a júniusban vagy júliusban történő kaszálás a nagy tűzlepkét korai fejlődési szakaszban (hernyó, báb) éri, amikor a populáció sokkal sérülékenyebb. Legeltetés esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodásra előírt hektáronkénti 0,3-0,5 számosállat, és a mozaikos, adagoló legeltetés, különös figyelemmel a túllegeltetés és taposáskár elkerülésére.

A nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) rendszeresen tenyészik természetes és mesterséges vízfolyásokat, erdőszegélyeket illetve vonalas létesítményeket (utak, vasutak rézsűje, villanypászta stb.) követő gyepeken, magaskórós szegélytársulásokban is, ezért célszerű ezeket az élőhelyeket is (a lehetőségeknek megfelelően) kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítani, a fenti javaslatok figyelembe vételével.

A nagy tűzlepke potenciális élőhelyeinek egy jelentős részét (ártéri legelők, felhagyott kaszálók) a behurcolt magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója veszélyezteti. Az óriás aranyvessző állományait azonban a fent ismertetett kezelések erősen visszaszorítják, elősegítve a gyepek regenerálódását, ezért a nagy tűzlepke populációinak védelme érdekében ezeket a felhagyott gyepeket újra kezelés alá kell vonni.”

A nagy tűzlepke védelme érdekében javasolt élőhelykezelés, elsősorban a kaszálások időzítése figyelembe veszi az esetenként hasonló élőhelyeken előforduló, nedves gyepeken tenyésző vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) fejlődési sajátosságait is, ezért együttes előfordulásuk esetén a kezelési javaslatok betartása a hangyaboglárka faj populációinak fennmaradását is segíti.

A faj védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE3: Kaszálással és legeltetéssel hasznosítható területek és KE4: Kizárólag legeltetésre javasolt területek kezelési egységeknél jelennek meg.

Réti csík (*Misgurnus fossilis*)

A réti csík (*Misgurnus fossilis*) az állóvízű mocsaras, lápos területek jellemző halfaja. Ezek feltöltése, vagy vízmentesítése a faj eltűnéséhez vezethet. Figyelemmel kell lenni arra, hogy ezekbe a vizekbe ne kerüljön olyan anyag, amely a víz minőségét megváltoztatja. A vizek állapotát nagyban befolyásolja, hogy hasznosítják-e horgászvízként. Ennek egyik legfőbb oka a horgászat során használt etetőanyag behordása, amelynek megakadályozása a faj fennmaradását alapvetően befolyásolja.

A mocsaras állóvizekben az iszapnak, illetve a dús növényzetnek is kulcs szerepe van a faj fennmaradásában, így ezek eltávolítását el kell kerülni. Ez alól kivételt képezhetnek az

élőhelyrekonstrukciós munkák, amelyek során a tó, vagy mocsár egy korábbi szukcessziós állapotának megfelelő helyzet megteremtése a cél. Figyelni kell azonban arra, hogy a kivitelezés szakaszosan történjen, a faj egyedeinek legyen lehetősége olyan búvóhelyet keresni, amit a beavatkozás nem érint.

Az területet érintő élőhelyrekonstrukciók során arra kell törekedni, hogy a lehető legtöbb állandóvízű mocsaras élőhely jöjjön létre, ahol a réti csík (*Misgurnus fossilis*) megtalálja a számára kedvező feltételeket. Jó megoldást jelenthet a korábbi vízlevezető csatornák eltömedékelése, mesterséges kubik gödrök kialakítása, a területre jutó csapadékvíz levonulásának késleltetése.

A faj védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE1: Hínarasok, KE2: Nádasok és KE9: Halastavak kezelési egységeknél jelennek meg.

Kétéltú- és hullófajok

Az érintett fajok szempontjából a legfontosabb védelmi tevékenység a vizes élőhelyek megőrzése. Kiemelten fontos lenne a terület túlzottan kimélyített, egyes részekén csatornává silányított vízfolyásainak természetvédelmi rekonstrukciója, ezek a csatornák jelenleg a területről igen nagy mennyiségű vizet vezetnek el, ennek visszatartása a jelenlegi természeti állapot fenntartásához, illetve javításához feltétlenül szükséges. Lényeges lenne a területen fellelhető belvízlevezető árkok megszüntetése.

A faj védelme és megőrzése érdekében megfogalmazott javaslatok a KE1: Hínarasok, KE2: Nádasok és KE9: Halastavak kezelési egységeknél jelennek meg.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A természetvédelmi szempontú rendszeres felmérések a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) sztenderd protokolljai alapján készülnek. A felmérések egyrészt a védett és veszélyeztetett fajok egyes populációinak változását követik nyomon, másrészt veszélyeztetett és/vagy természetközeli társulások megfigyelésére irányulnak.

A Székek területén rendszeresen felmérésre kerülnek az NBmR keretein belül az alább felsorolt védett növényfajok. A felmérést minden esetben az NBmR „Védett edényes növényfajok monitorozása” (Bata et al., 2011) protokollban lefektetett módszerek alapján végzik a szakemberek. A fajnév után felsoroljuk az NBmR szerinti mintavételi módszert és a Natura 2000 területen belül elhelyezkedő mintavételi helyeket (település, dűlő megjelöléssel.)

Faj	Felmért terület neve
Kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	A Székek területén többfelé gyakori

16. táblázat: A Székek területén az NBmR keretein belül rendszeresen felmért fajok

A Székek területén kijelölésre került a Natura 2000 élőhelytípus változásának monitorozására kijelölt mintaterületek. Alábbi táblázat tartalmazza a mintavételi pontok számát, az élőhelytípus nevét, valamint az élőhelytípus kódját.

Mintavételi pontok száma	Natura 2000 élőhelytípus	Natura 2000 kód
4	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak	1530*

17. táblázat: A Székek területén Natura 2000 élőhelytípusok monitorozására kijelölt mintaterületek

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. számú mellékletében felsorolt lepkefajok közül nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) fordul elő többfelé. Állományának felmérésre történhet a jelenlét megállapításával, ehhez elegendő az imágók regisztrálása, mely kiegészülhet transzekt menti számlálással. Az elkövetkező 5-10 éves időszakban a lepke populációjának ismételt felmérése javasolt.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt halfajok közül az alábbiak fordulnak elő a Felső-Tápió területén: réti csík (*Misgurnus fossilis*), vágó csík (*Cobitis taenia*). A halak monitorozását a NBmR „Halközösségek monitorozása” (Sallai, Erős és Varga 2008) című protokollban lefektetett irányelvek alapján kell végezni.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt, a területen előforduló, kétéltű és hüllőfajok dunai tarajosgötte (*Triturus dobrogicus*), vöröshasú unka (*Bombina bombina*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*). A fentiekben felsorolt kétéltű és hüllőfajok populációinak célzott felmérését a megfelelő helyeken történő egyedi megfigyelések segítségével lehet elvégezni, valamint a kétéltű fajokat hang alapján történő azonosítással lehet regisztrálni. A mocsári teknős esetében a tojásrakó helyek megkeresése is fontos feladat lesz a jövőben.

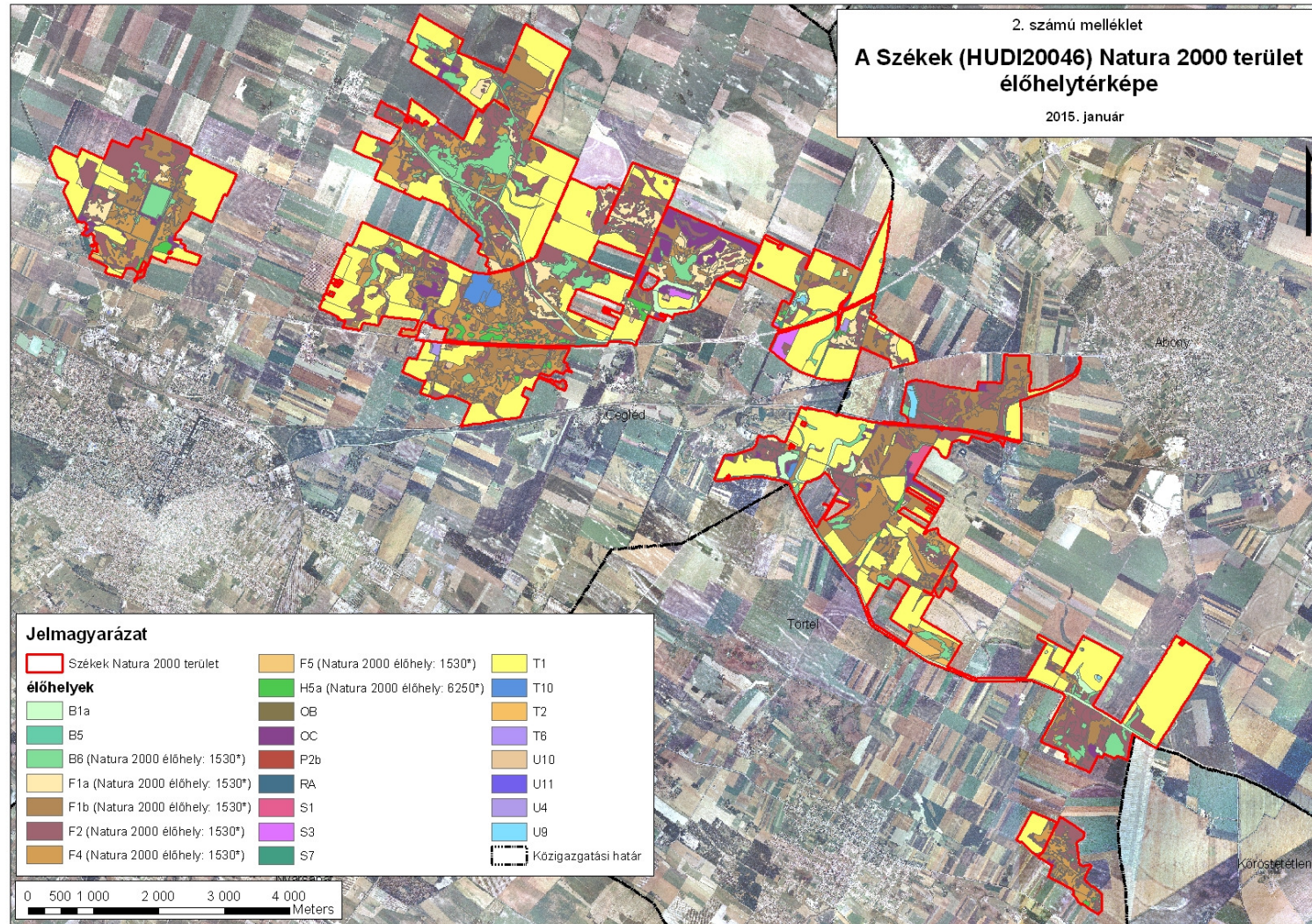
Az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. mellékletében felsorolt, a területen előforduló, kétéltű és hüllőfajok barna ásóbéka (*Pelobates fuscus*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), rézszikló (*Coronella austriaca*). Feltételezhető, hogy a területen további az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. függelékében felsorolt fajok is élnek, melyeket eddig nem sikerült a területen regisztrálni. Ezek a zöld varangy (*Bufo viridis*) a fürge gyík (*Lacerta agilis*), valamint a zöld levelibéka (*Hyla arborea*). A fentiekben felsorolt kétéltű és hüllőfajok populációinak célzott felmérését a megfelelő helyeken történő egyedi megfigyelések segítségével lehet elvégezni, valamint a kétéltű fajokat hang alapján történő azonosítással lehet regisztrálni.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. mellékletében felsorolt emlősök közül a közönséges ürge (*Spermophilus citellus*) a területen jelölő faj. Újabb adata azonban a területen nincs, feltehetőleg a területről kipusztult. Ennek ellenére javasolt a terület rendszeres ellenőrzése, az ürgére utaló nyomok keresése. A populáció meglétének regisztrálásához elegendő az egyedek vizuális megfigyelése, míg pontosabb állomány nagyság becsléshez az NBmR protokoll alapján készített sztenderd felmérést kell elvégezni, amelynek módszertana a következő: Váczi és Takács 2009.

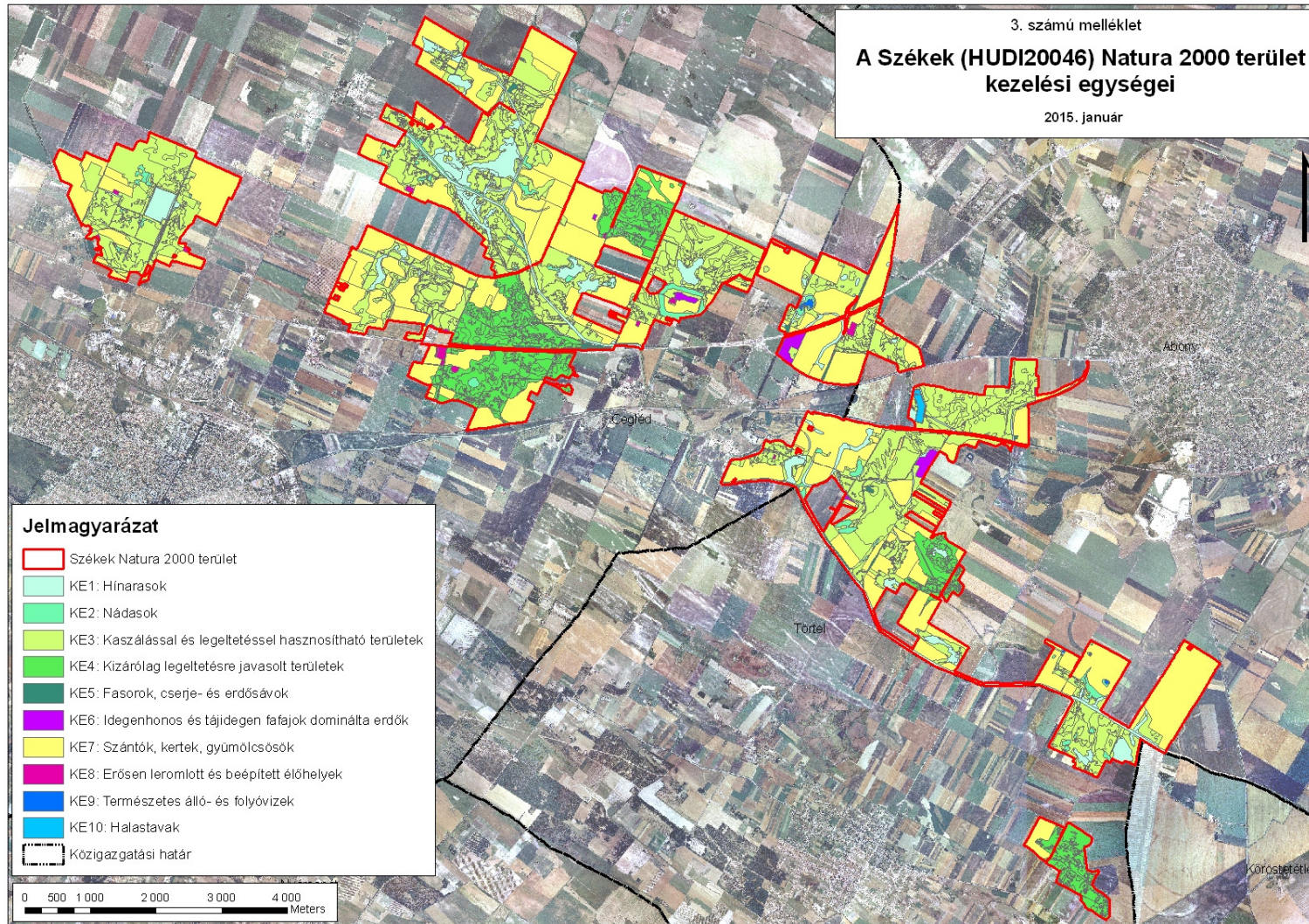
Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető növényfajokra, így a selyemkóróra (*Asclepias syriaca*), a kanadai aranyvesszőre (*Solidago canadensis*). Az élőhelytérkép készítésekor vizsgálni kell, hogy a kezelési tervben javasolt kezelések milyen hatással vannak az egyes élőhelytípusokra. Az élőhelytérkép készítésének szempontjai, módszertana NBmR élőhely-térképezés protokollban kidolgozott elvek szerint kell, hogy készüljön (Takács, Molnár szerk. 2009), azzal a kiegészítéssel, hogy a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer szerint kategorizált vegetációs egységeket be kell sorolni az Élőhelyvédelmi Irányelv I. sz. mellékletében felsorolt élőhelytípusokba is.

3.2.5. Mellékletek

A terület ÁNÉR-szerinti élőhelytérképe:

A terület kezelési egységeinek térképe:

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Székek (HUDI20046) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozik, valamint nagyrészt átfed az Abonyi Kaszálóerdő (HUDI10001) különleges madárvédelmi területtel, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A területen ex lege védelem alatt álló szikes tavak, valamint egy kunhalom is található. Ezekre egységesen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik, amely egyben általános, egész Magyarország területén érvényes természetvédelmi előírásokat is tartalmaz.

A terület 95 %-a az országos ökológiai hálózat övezet része, amelyről a Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezik (ld. 1.6. fejezet).

Az erdőkre vonatkozóan a területen a 812 sz. Ceglédi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve (), a 814 sz. Abonyi Erdészeti Tervezési Körzet második erdőterve () és a 921 sz. Szolnoki Körzet Erdőterve () van érvényben, és általánosságban érvényes az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény.

A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

A kjTT területének egyik részterülete, a Cigány-szék és környéke nitrátérzékeny terület. Nitrátérzékeny területeken a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezéssel szembeni védelméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV.29.) FVM rendeletben foglalt Helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásainak betartása mind szántó-, mind gyepterületen kötelező.

A vadlétszám szabályozásáról a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendelet rendelkezik.

A csatornák, vízfolyások menetén általánosan alkalmazandó a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

A vízfolyások a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság vagyongazdálkodásában vannak. A kjTT területén található erdők nagy része magántulajdonban van, a többi erdőterület állami tulajdonban áll. A gyepterületek egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában van, a többi magánkézben. Tulajdonosi szerkezet alapján mintegy 94 %-ban magántulajdonban vannak a területek, a maradék állami (kb. 5,5%), illetve önkormányzati (kb. 0,5%), tulajdonban van.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Mezőgazdasági területekre igénybe vehető támogatások:

A tervezési területen a jelenlegi agrártámogatási rendszer alapját az egységes területalapú támogatás (SAPS) és a gyep illetve szántó területeken az Európai Vidékfejlesztési Alapból lehívható (EMVA) Natura 2000 támogatások adják (az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet).

Natura 2000 kifizetések a 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet által meghatározott feltételek betartása mellett kérhetők, ez kizárólag gyep hasznosítású területek esetében van hatályban. A gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatást a 128/2007. (X. 31) FVM rendelet szabályozza. Az ebben foglalt a feltételeknek a betartása nem csak a Natura 2000 területekre, hanem a SAPS (Single Area Payment Scheme, egységes területalapú támogatás) támogatásokra is vonatkozik. A Natura 2000 gyepterületek esetében viszont ezen, valamint a 269/2007. (X. 18.) és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben megfogalmazott földhasználati szabályokat abban az esetben is be kell tartani, ha a földhasználó nem igényel a területén támogatást.

A SAPS hazánkban azokra a gyep és szántó területekre igényelhető, amelyek a MePAR (Mezőgazdasági Parcella Azonosító Rendszer) rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. A gazdálkodónak az összes bejelentett területét a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően kell művelnie és megfelelő környezeti állapotban kell tartania. Ezeknek a feltételeknek a teljesítését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával térinformatikai módszerekkel, helyszíni bejárással ellenőrzi.

A tervezési terület része a Gerje-Perje sík MTÉT-nek (Magyar Természeti Értékű Területek). Több gazdálkodó belépett az MTÉT programba, azon belül a „Gyepgazdálkodás élőhely-fejlesztési előírásokkal” célprogramba. A területet 149 MEPAR-blokk érinti. Több abonyi gazdálkodó a Natura 2000 gyepterülettel határos szántókon szintén belépett: a „Szántóföldi növénytermesztés madár-és apróvad élőhely-fejlesztési előírásokkal”, valamint a „Szántóföldi növénytermesztés kékvércse élőhely-fejlesztési előírásokkal” célprogramba.

Erdőkre (szektortól függetlenül) igénybe vehető támogatások:

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 32/2008. (III. 27.) FVM rendelet – A jogszabály alapján normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére:

- alaptámogatás: (a) erdőfelújítást megelőző terület-előkészítés, a károsodott faállomány letermelése, (b) első kivitelű erdősítés vagy pótlás, (3) tűre vágás vagy sarjaztatás
- kiegészítő támogatás: (a) bakhátak létesítése, (b) 10 fokot meghaladó lejtésű területen padka létesítése, (c) 15 fokot meghaladó lejtésű területen rőzsefonat vagy talajfogó gát létesítése

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető az alábbi fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására:

- erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás
- tarvágást követő szerkezetátalakítás: (a) fafajcserével, (b) fafajcserével, tuskózással, gyökérfésüléssel, (3) fafajcserével, fainjektálással vagy tuskókenéssel
- állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján támogatás igényelhető.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14) FVM rendelet, a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásainak, valamint az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet módosítása javasolt annak érdekében, hogy élőhelyspecifikus dotáció valósulhasson meg.

Szántók visszagyepesítésére jelenleg nincs kidolgozott természetvédelmi célú támogatási rendszer, csak az MTÉT területeken, ennek általánossá tétele javasolt Natura 2000 területeken.

Cserjésedés visszaszorítására és az inváziós fajok eltávolítására jelenleg nincs kidolgozott támogatási rendszer, ezért javasoljuk ilyen típusú rendszer kiépítését. Olyan támogatási rendszert javaslunk, amely a cserjésedés, illetve a fertőzöttség mértékét alapul véve, javasolt technológiák (élőhelytől és fertőzöttségtől függően mechanikai, vagy kémiai módszer) alkalmazása mellett nyújtana a visszaszorításhoz támogatást.

3.3.2. Pályázatok

A tervezési területet sem jelenleg futó, sem tervezett természetvédelmi célú pályázat nem érinti.

3.3.3. Egyéb

Nincs egyéb javaslat a terv megvalósítására.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
falugazdászok levélben történő megkeresése	falugazdászok	Ceglédi Járási Hivatal	2013.05.13.	1 db levél
terepbejárás	a területileg érintett nemzeti park igazgatóság	DINPI Kelet-Pest Megyei Tájégsége	2013.05.10.;	2 fő
erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése	erdészeti igazgatóság	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága	2013. 11.26.	1 db levél
tervegyeztetés	területileg érintett nemzeti park igazgatóság	DINPI Kelet-Pest Megyei Tájégsége	2013.12.19.	2 fő
szakmai terepbejárás	gazdálkodók, érintett hatóságok, települési önkormányzatok	41 gazdálkodó vagy szervezet	2014. 11.13.	8 fő
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	8 szervezet, 4 gazdálkodó, érintett önkormányzatok	2015.01.15.	10 fő

önkormányzati kifüggesztés	lakosság, gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Abony, Cegléd, Törtel Önkormányzata	2015.01.22 – 2015.02.12.	3 db önkormányzat
véleményezési kérelem	területileg érintett hatóságok	területileg érintett hatóságok, civil szervezetek	2015.01.26 – 2015.02.16.	35 db e-mail és ugyanennyi levél
honlap	lakosság		2013.01.01 – 2015.05.31	-

18. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

A Székek (HUDI20046) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2013. május 13-án az illetékes járási hivatal írásbeli megkeresése történt, amelyben a falugazdászok közreműködésében bízunk. A kérdéseket tartalmazó lista mellékletként megküldésre került a falugazdászok részére. A Székek Natura 2000 terület egy járási hivatalhoz is tartozik. Nem kaptunk választ.
- 2013. május 10-én egy ízben megtörtént a terület bejárása, amelynek során a terület aktuális állapotának felmérése és az általános problémák megtárgyalása történt meg.
- További tervegyeztetésre 2013. december 19-én, a DINPI Kelet-Pest Megyei Tájegységének egy munkatársával került sor, ahol a veszélyeztető tényezők és kezelési javaslatok átbeszélése történt meg.
- 2014. november 13-án szakmai terepbejárás történt, amelynek során a területen gazdálkodókkal, valamint az érintett hatóságok képviselőivel történt egyeztetés.
- 2015. január 15-én gazdafórum keretében ismételtén megtörtént a terv egyeztetése. Erre az eseményre kifejezetten a területen ténylegesen gazdálkodó érintetteket vártuk.
- A fenntartási terveket 2015. január 22-én megküldtük az érintett önkormányzatoknak kifüggesztésre.
- 2015. január 26-án megküldtük e-mailen, majd postai úton is az érintett hatóságoknak a tervet, a véleményeket február 16-ig vártuk vissza.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A Székek Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság részéről az alább felsorolt érdekeltek megkeresése történt meg:

1. terepbejárás:

címzett: DINPI Kelet-Pest Megyei Tájegysége

résztevők száma: 2 fő

alátámasztó dokumentum: menetlevél

2. falugazdászok levélben történő megkeresése:

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatala

érintettek száma: 1 járási hivatal

alátámasztó dokumentum: kiküldött 1 db levél

3. erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése:

címzett: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság

érintettek száma: 1 erdészeti igazgatóság
alátámasztó dokumentum: kiküldött 1 db levél

4. szakmai terepbejárás:

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítészi Iroda
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoport
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fővárosi és Pest Megyei Kirendeltség
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Országos Erdészeti Egyesület
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Budapesti Bányakapitányság
- a térségben érintett települési önkormányzatok
- a térségben érintett vadásztársaságok
- a területen ténylegesen gazdálkodók

résztevők száma: 8 fő

alátámasztó dokumentum: jelenléti ív, emlékeztető (4. számú melléklet)

5. gazdafórum:

címzett: helyben érintett gazdálkodók, illetve mivel több esetben a közvetlen elérhetőségük nem volt meg, ezért a

- Magán Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

segítségét kértük a gazdák kiértékelésében.

résztevők száma: 10 fő

alátámasztó dokumentum: jelenléti ív, emlékeztető (5. számú melléklet)

6. önkormányzati közzététel:

címzett:

- Abony Város Önkormányzata
- Cegléd Város Önkormányzata
- Törtel Község Önkormányzata

érintettek száma: 3 hivatal

alátámasztó dokumentum: 3 db postai levél, valamint a kifüggesztést igazoló dokumentumok (6. sz. melléklet)

7. véleményezési kérelem:

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fővárosi és Pest Megyei Kirendeltség
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Országos Erdészeti Egyesület
- NEFAG Zrt. Szolnoki Erdészet
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Budapesti Helyi Csoport
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
- Budapesti Bányakapitányság

beérkezett vélemények száma: 9 vélemény(7. sz. melléklet)

alátámasztó dokumentum: kiküldött postai levelek és e-mailek, beérkezett vélemények

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe - indoklás
Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2015. február 26.	A tervvel egyetért, javaslatot nem tesz.	-
Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság	2014. november 14.	<ul style="list-style-type: none"> - Kiemeli, hogy a Duna-Tisza közén a klimatikus viszonyok okozta szélsőségek kiegyenlítésére a szabad vízkészletek helyben tartására kell törekedni. - Felsorolja a területen található vízvisszatartó műtárgyakat, belvízvédelmi műveket. - Felhívja a figyelmet, hogy jelenleg is folyamatban van a Duna-Tisza közti Hátság vízhiányos ökológiai állapotának javítása érdekében készülő vízkészlet gazdálkodási projekt tervezése, amelyben többek közt a medertározáson túl kiépített oldaltározási lehetőségek kihasználása is felmerül. - Felsorolja a KÖTIVIZIG által végzett fenntartási munkákat szabályozó jogszabályokat. - Felhívja a figyelmet, hogy a fenntartási tervben megfogalmazott beavatkozásoknak összhangban kell lennie a Vízyűjtő-gazdálkodási, valamint az Árvízi Kockázatkezelési Tervben megfogalmazottakkal. - Javasolja a DINPI és a KÖTIVIZIG közötti folyamatos szakmai egyeztetést. 	<p>A tervbe részben beépült.</p> <p>A tervezett vízpótlás olyan előkészítési szakaszban van, amelyből végleges érdemi információkat nem lehetett átvenni.</p> <p>A tervkészítés során a VGT-t figyelembe vettük, a szakmai egyeztetés folyamatos.</p>
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, Budapesti Bányakapitányság	2015. február 13.	Nincs észrevétel, javaslat	-
Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2015. február 4.	<ul style="list-style-type: none"> - Katasztrófavédelmi szempontból kifogást nem emel. - Javasolja, hogy az erdővel érintkező, vagy azon áthaladó vasút és közút mentén az erdő felőli oldalon található 2 m széles védősávok a Natura 2000 területek kijelölésekor ne kerüljenek bevonásra. - Az idegenhonos erdőállományok őshonosra történő cseréje és az inváziós fajok eltávolítása során javasolja tűzpázták létesítését. - Lakott területekhez közel, őshonos fafajokkal történő erdőfelújítás, pótlás, állománykiegészítés során javasolja a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó fajok alkalmazását (a fajok sajnos nem kerültek megnevezésre). 	<p>A tervbe nem épült be.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Natura 2000 területek kijelölése, a határvonalak megállapítása nem a fenntartási terv hatásköre. - Tűzpázták kialakítását jelölő élőhelyek rovására nem támogatjuk, egyéb esetekben természetvédelmi szempontból nincs akadálya. - Amennyiben a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó őshonos fajok termőhelyhonosak is, a javaslat természetvédelmi szempontból támogatható.
Pest Megyei Kormányhivatal Ceglédi Járási Hivatala	2015. február 13.	Nincs észrevétel.	-

<p>Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala, Földügyi Osztály</p>	<p>2015. február 4.</p>	<p>- Kifogást nem emel, de felhívja a figyelmet a 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezéseire. - A vélemény alapján több, a gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslat (pl. a kaszálások számának és idejének meghatározása) is ellehetetleníti a hasznosítási kötelezettségnek történő elégtételt. - A szántóterületek visszagyepesítése álláspontja szerint a földhasználó részére sérelmes lehet. - Álláspontja szerint a dokumentációnak csak olyan ajánlásokat lenne indokolt tartalmaznia, amelyek nem ütköznek egyéb ágazati jogszabályokba.</p>	<p>A tervbe részben beépült. - A gyepterületeken a kaszálás/legeltetés fenntartása a tervben foglaltak alapján és természetvédelmi szempontból is mindenképpen javasolt, tehát a hasznosítás az előírás-javaslatok alapján is biztosítható (sőt, kívánatos). A kaszálások számának és időpontjának meghatározása nem mond ellent a hasznosításnak, csak a természetvédelmi szempontok érvényesülését segíti elő. - A szántóterületek visszagyepesítése csak abban az esetben kötelező, ha a Natura 2000 terület kijelölésekor (2004-ben) a földrészlet gyeper (rét/legelő) művelési ágban volt és a szántóvá történő feltörés, esetleg a művelési ág megváltoztatása ezután, az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye nélkül történt meg. A 3.2.1 Élőhelyek kezelése fejezetben, a gazdálkodáshoz köthető javaslatok között szerepel, hogy „Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok közül a szántóterületek visszagyepesítésére ... vonatkozó javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg”, tehát nem kötelező, arról a gazdálkodó maga dönt, figyelembe véve az esetleges anyagi hátrányt. (Megjegyzendő, hogy gyepterületek esetében Natura 2000 területen kompenzációs támogatás igényelhető.)</p>
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály</p>	<p>2015. február 24.</p>	<p>Véleménye szerint a KE2, KE3 és KE4 kezelési egységek olyan, a vaddisznó által kedvelt élőhelytípusokat tartalmaznak, így a vaddisznó-állomány visszaszorítása érdekében szükségesnek tartja a nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszíneken és módon szóró kialakításának lehetőségét. Felhívja a figyelmet, hogy a megfelelően működtetett szóró elsősorban a vadászat eredményességét segíti elő és nem a vaddisznó-állomány élet- és szaporodóképességét javítja.</p>	<p>A tervbe részben beépült. A KE2: Nádasok kezelési egységben lévő természetközeli vizes élőhelyek területén szórók elhelyezése természetvédelmi szempontból nem javasolt annak erőteljes gyomosító hatása miatt. Javasolt ezeket a létesítményeket ezen élőhelyek határán, a kezelési egység területén kívül elhelyezni.</p>

Pest Megyei Rendőr-Főkapitányság	2015. január 30.	Nincs észrevétel, javaslat	-
Rákóczi Ferenc Vadásztársaság, Törtel	2015. február 15.	<ul style="list-style-type: none"> - Egyetért azzal, hogy a vízvezetés egyértelműen negatív hatást gyakorol a terület élővilágára. - Véleménye szerint a vízvezetésen kívül nagy számú juhlegeltetés is problémákat okoz, az alacsonyan tartott fűmagasság miatt az apróvad-állomány hanyatlik. - Felhívja a figyelmet, hogy annak ellenére, hogy a zsilipeket a vízügyi hatóság lezárja, egyes gazdálkodók, akik legeltetni kívánnak a területen, de a magas vízállás miatt nem tudnak, kinyitják azokat. - Javasolja felmérni azon területeket, ahol a legeltetés negatívan befolyásolja a természetvédelmi helyzetet. - Színén javasolja csatornák mentén olyan területek kijelölését, ahol a vízvisszatartás megoldható. - Javasolja a lecsapolások megszüntetését, amelyhez felajánlja segítségét. 	A vízháztartásra vonatkozó észrevételekkel egyetértünk, a gyepterületek juhval történő legeltetése természetvédelmi szempontból előnyös. Az apróvad-állomány megítélésünk szerint nem a legeltetés miatt csökken, hanem a mezővédő erdősávok hiánya és a növekvő rókaállomány hatására.

19. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése

A beérkezett véleményeket a 7. számú melléklet tartalmazza.